Factsheet 2025/47

Toekomstige ontwikkeling sportdeelname

Wat is het effect van vergrijzing en het groeiende opleidingsniveau?

Janne van der Heijden & Remko van den Dool

Hoe ontwikkelt de sportdeelname zich tot 2050? Daarvoor kijken we in dit factsheet naar vergrijzing en het stijgende opleidingsniveau als twee sterk onderscheidende kenmerken voor sportdeelname.

Jongeren en hoger opgeleiden sporten veel vaker sporten dan ouderen en mensen met een lagere opleiding. Door het toenemende opleidingsniveau in de samenleving verwachten we een hoger percentage sporters. Maar vanwege de vergrijzing verwachten we juist een afname. Wat is nu het netto-effect van deze ontwikkelingen? En is er naast deze kenmerken een autonome groei van de sportdeelname?

De sportdeelname stijgt van 52,7 procent in 2023 naar 56,5 procent in 2050.

Oorzaak toename: andere samenstelling bevolking. Vrijwel geen ‘autonome’ groei.

Sportdeelname neemt af naarmate leeftijd stijgt, maar dit verschil is kleiner in 2050

Lager opgeleiden sporten minder dan hoger opgeleiden. Dit verschil is groter in 2050.

Neem voor meer informatie contact op met Janne van der Heijden.

Methode

Wekelijkse sportdeelname

Het CBS heeft de wekelijkse sportdeelname voor vijf leeftijdsgroepen (25-34, 35-44, 45-54, 55-64 en 65-74 jaar) vastgesteld met hun Gezondheidsenquête. Deze bevat ook data over het hoogst voltooide opleidingsniveau, uitgesplitst naar laag (basisonderwijs, vmbo, mbo 1), midden (havo, vwo, mbo 2-4) en hoog (hbo, wo). Wij stelden de sportdeelname vast van de vijftien combinaties van deze twee kenmerken met data uit de Gezondheidsenquête. Dit deden we voor de periode 2001 tot en met 2023.

Twee scenario's

We berekenen twee scenario's van de toekomstige sportdeelname:

1. In scenario 1 gaan we na hoe de sportdeelname door de bevolkingsontwikkeling verandert als de sportdeelname per combinatie van leeftijd/opleidingsniveau hetzelfde blijft als in 2023.

2. In scenario 2 kijken we hoe de sportdeelname zich ontwikkelt als we niet alleen de bevolkingsontwikkeling, maar ook de trend (2001-2023) per combinatie van leeftijdsgroep en opleidingsniveau meenemen.

Voor de verwachte bevolkingssamenstelling in 2050 (aantal mensen per combinatie) maken we gebruik van variant 'Midden' van de CBS-verkenning. Door vergrijzing zal met name de groep 75-plussers fors toenemen. Gegevens over de verwachte omvang van deze groep gecombineerd met het niveau van de opleiding zijn echter niet beschikbaar.

Voor scenario 2 voorspellen we de wekelijkse sportdeelname per combinatie in 2050 via de statistische software R met Exponential Triple Smoothing (ETS). De voorspelde waarde komt voort uit de uitkomsten in de periode 2001-2023, waarbij recente waarnemingen zwaarder meetellen dan eerdere.

Uitkomstmaat: toekomstige sportdeelname

De toekomstige sportdeelname hebben we bepaald door de sportdeelname-percentages voor elk van de vijftien combinaties te vermenigvuldigen met de verwachte bevolkingsomvang in 2050. Door deze groepen bij elkaar op te tellen, krijgen we de verwachte jaarlijkse sportdeelname in 2050.

Voor scenario 1 zijn we daarbij per combinatie uitgegaan van de sportdeelname in 2023 en voor scenario 2 van de verwachte sportdeelname in 2050.

Netto-effect op sportdeelname

De afgelopen jaren is de sportdeelname gestegen van 50,7 procent in 2013[1] naar 52,7 procent in 2023 (figuur 1).

Sportdeelname in 2050

Als de sportdeelname van de vijftien combinaties in 2050 gelijk blijft aan de sportdeelname in 2023, komt deze door een andere bevolkingssamenstelling uit op 56,1 procent (scenario 1).

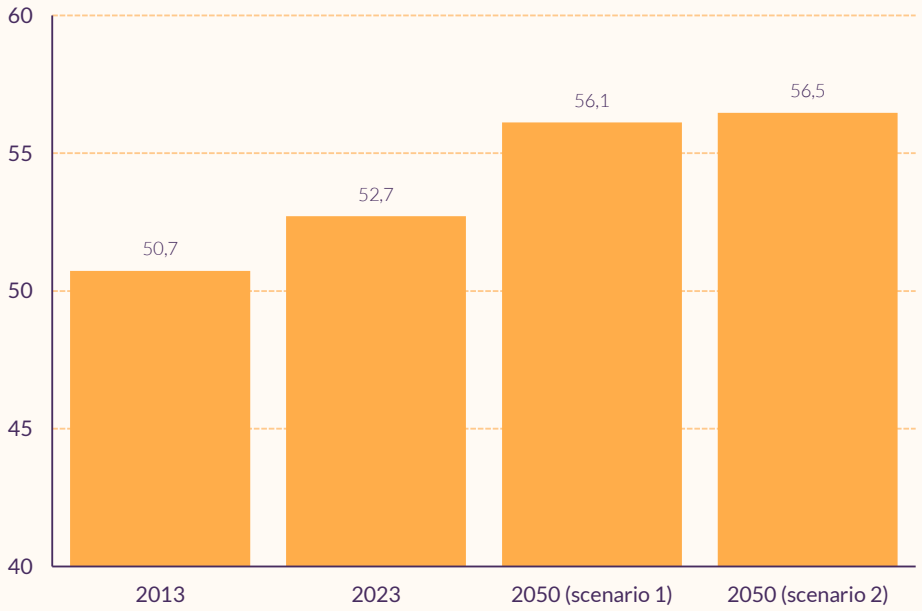
In scenario 2 nemen we ook de ontwikkeling in de sportdeelname per combinatie mee (autonome ontwikkeling). Dit leidt tot een verwachte deelname van 56,5 procent in 2050.

Vooral door bevolkingssamenstelling

De verwachte groei in sportdeelname komt dus vooral door een andere samenstelling van de bevolking. Het aandeel sportieve mensen groeit. Op de volgende pagina's laten we dit zien via de ontwikkeling van de vijftien combinaties van leeftijd en opleidingsniveau.

[1] Het aantal inwoners per opleidingsniveau is vanaf 2013 beschikbaar bij het CBS. Daarom tonen wij deze data vanaf 2013 in plaats van vanaf 2001.

Figuur 1
Wekelijkse sportdeelname in 2001, 2023 en 2050
(in procenten, 25-74 jaar)

Bron: CBS Gezondheidsenquête, 2001 & 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

‘Autonome’ ontwikkelingen (scenario 2)

In de periode 2001-2023 is de sportdeelname voor de meeste van de vijftien combinaties van leeftijd en opleidingsniveau redelijk stabiel gebleven (bijlage 1). We zien bij twee combinaties wel een significante toename van de sportdeelname in de toekomst.

55-64-jarigen met een hoog opleidingsniveau

Vooral de verwachte stijging van de sportdeelname van 55-64-jarigen met een hoog opleidingsniveau is relevant. Deze groep gaat namelijk naar verwachting fors meer sporten, zowel in absolute aantallen als in aandeel van de bevolking. Een significante toename in de sportdeelname van deze groep heeft daarom een positief effect op de sportdeelname van de totale bevolking.

65-74-jarigen met een laag opleidingsniveau.

Hoewel de sportdeelname van 65-74-jarigen met een laag opleidingsniveau fors stijgt, is het aantal mensen in deze groep kleiner in 2050. Daarom heeft deze toename in sportdeelname niet zo’n groot effect op de sportdeelname van de totale bevolking.

Wekelijkse sportdeelname naar leeftijd

Ouderen sporten minder

Hoe ouder mensen worden, hoe minder vaak ze wekelijks sporten. Dit verschil is wel kleiner geworden sinds 2013. Naar verwachting is het in 2050 nog verder afgenomen (figuur 2).

Sportdeelname stijgt voor alle leeftijden

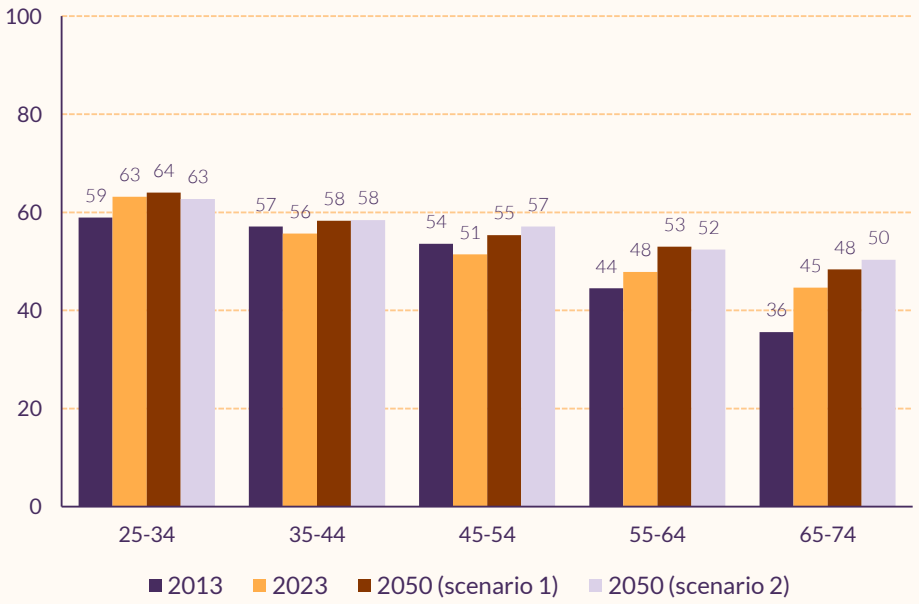
We verwachten dat de sportdeelname bij alle leeftijdsgroepen blijft stijgen. Vooral 45-54- en 65-74-jarigen nemen steeds vaker deel aan sport. Jongvolwassenen (25-34 jaar) blijven naar verwachting het vaakst sporten.

75-plussers zitten niet in de data van ons onderzoek. In eerder onderzoek zien we dat de sportdeelname van deze groep de afgelopen jaren wel wat is gestegen, maar alsnog erg laag blijft (Van den Dool & Heijnen, 2020).

Weinig verschil tussen scenario's

Naar leeftijd verschillen de twee toekomstscenario's voor 2050 weinig.

Figuur 2
Wekelijkse sportdeelname per leeftijdsgroep in 2001, 2023 en 2050
(in procenten)

Bron: CBS Gezondheidsenquête, 2001 & 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Aantal sporters per leeftijdsgroep

Bevolking vergrijst

Sinds 2013 is de bevolking fors vergrijsd. Dit betekent meer 55-plussers, die ook een groter aandeel van de bevolking vormen. In 2050 zet deze trend zich naar verwachting voort in een forse stijging van het aantal 75-plussers (niet in figuur). In de onderzochte groep (25-74-jarigen) is nauwelijks sprake van vergrijzing.

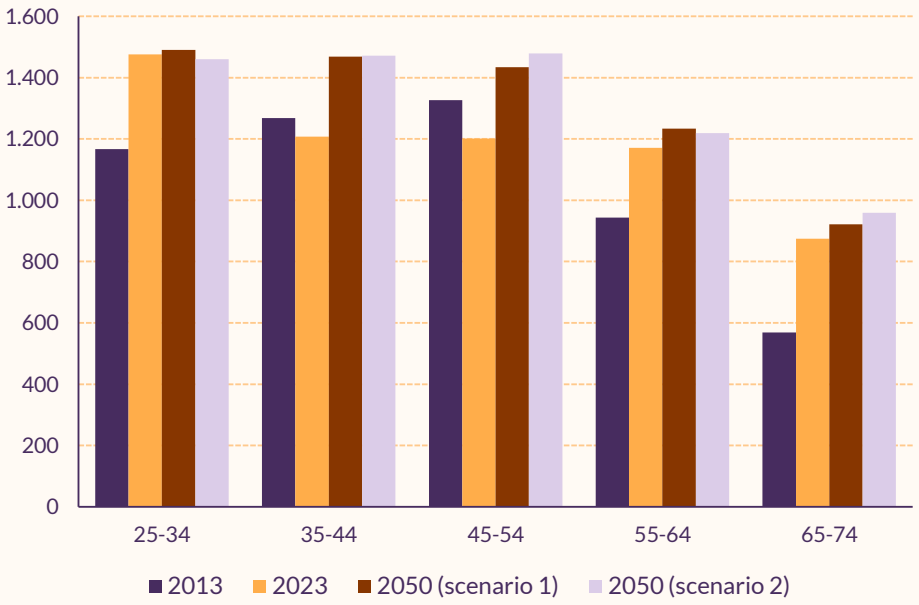
Aantal sporters per leeftijdsgroep

Het aantal sporters in de leeftijdsgroepen 35-44 en 45-54 stijgt naar verwachting flink (figuur 3). Ook in de leeftijdsgroepen 55-64 en 65-74 is een lichte stijging van het aantal sporters te verwachten. Het aantal sporters van 25-34 jaar blijft naar verwachting stabiel.

Meer sporters van 45-54 jaar

In figuur 2 zagen we al dat de sportdeelname van 45-54-jarigen naar verwachting stijgt, voornamelijk in scenario 2. Dit zien we ook terug in een forse stijging van het aantal sporters in deze leeftijdsgroep.

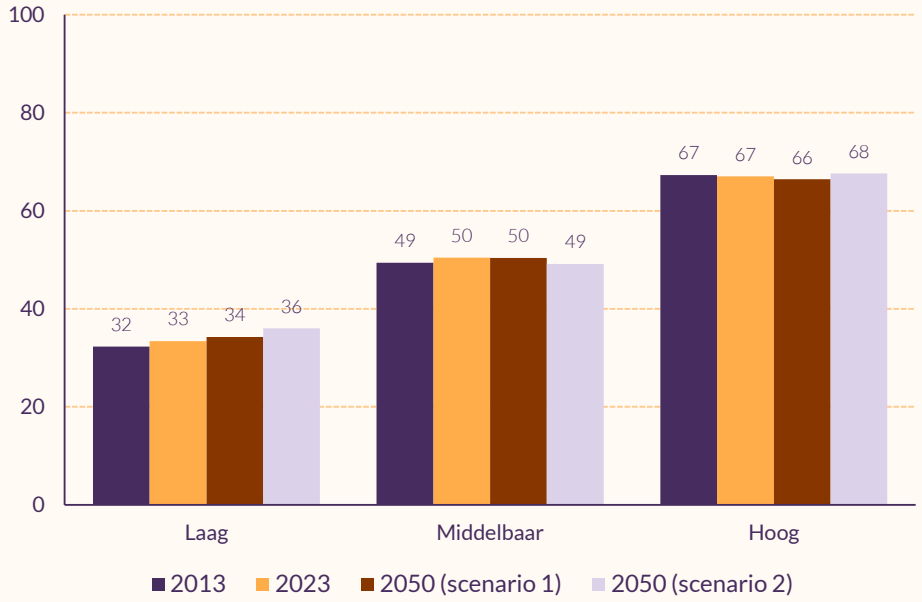
Figuur 3
Aantal sporters per leeftijdsgroep in 2001, 2023 en 2050
(in aantallen x 1.000)

Bron: CBS Gezondheidsenquête, 2001 & 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Wekelijkse sportdeelname naar opleidingsniveau

Figuur 4
Wekelijkse sportdeelname naar opleidingsniveau in 2001, 2023 en 2050, bevolking 25-74 jaar
(in procenten)

Bron: CBS Gezondheidsenquête, 2001 & 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Sterk verband opleiding en sportdeelname

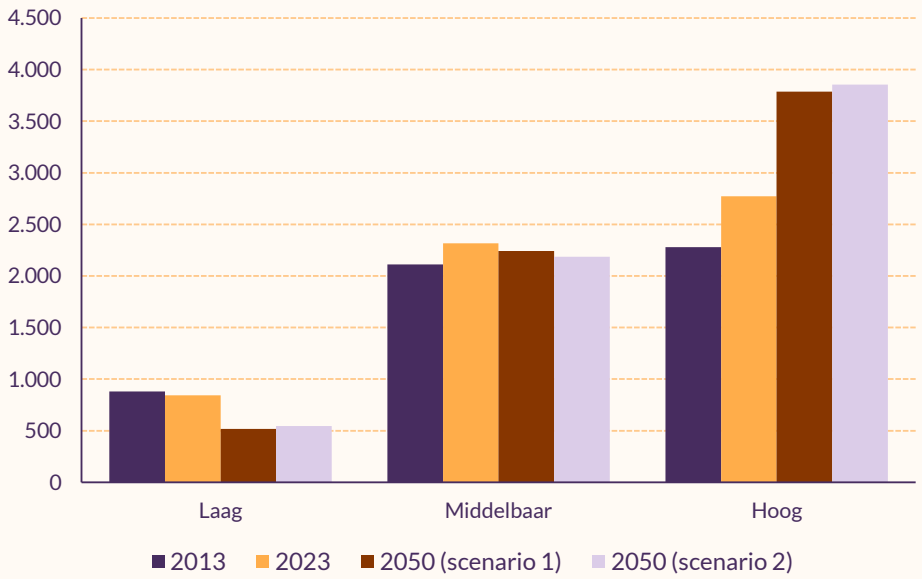
Opleidingsniveau hangt sterk samen met de wekelijkse sportdeelname : laag opgeleiden sporten minder dan hoog opgeleiden (figuur 4). Dit verschil blijft naar verwachting ook in 2050 bestaan.

Klein verschil tussen scenario's voor 2050

Er is slechts een klein verschil in verwachtte sportdeelname in 2050 tussen scenario 1 en scenario 2. Dit betekent dat de verwachte toename in de sportdeelname van de hele bevolking (figuur 1) vooral voortkomt uit een andere samenstelling van de bevolking.

Aantal sporters per opleidingsniveau

Figuur 5
Aantal sporters per opleidingsniveau in 2013, 2023 en 2050, bevolking 25-74 jaar
(in aantallen x 1.000)

Bron: CBS Gezondheidsenquête, 2013 & 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Opleidingsniveau neemt toe

Het aantal hoogopgeleiden in Nederland is gestegen van 33 procent in 2013 naar 37 procent in 2023. Het neemt naar verwachting toe tot 49 procent in 2050. Het aantal laagopgeleiden is de afgelopen jaren juist afgenomen en neemt verder af. Het aantal inwoners met een middelbaar opleidingsniveau blijft stabiel. Deze trend zien we ook voor het aantal sporters binnen deze groepen.

Dubbele toename hoogopgeleide sporters

Er is dus zowel een stijging in aantal hoog opgeleide mensen als in hun sportdeelname. Dit leidt tot een ‘dubbele’ toename van het aantal sporters met een hoog opleidingsniveau (figuur 5). Minder laagopgeleiden doen in de toekomst aan sport. Dit komt doordat hun aantal in absolute zin afneemt.

Conclusie en aanbevelingen

Sportdeelname groeit door veranderende bevolkingssamenstelling
Door de veranderende samenstelling van de bevolking naar leeftijd en opleidingsniveau is de wekelijkse sportdeelname in 2050 iets hoger. Ook de groeiende sportdeelname in de afgelopen jaren houdt verband met de veranderende samenstelling van de bevolking.

Meer sportende ouderen
Het aantal ouderen tot 75 jaar is in 2050 vergelijkbaar met 2023. Maar ze gaan wel steeds meer sporten. De verwachte stijging van het aantal oudere sporters vraagt om voldoende faciliteiten voor ouderen en aangepast aanbod (zoals Oldstars, GoldenSports en Vitality clubs). Ook de sportdeelname van 80-plussers neemt toe (zij zijn niet opgenomen in dit onderzoek). Maar zij sporten relatief weinig (Van den Dool & Heijnen, 2020).

Effect opleidingsniveau op sportdeelname neemt toe
Mensen met een hoog opleidingsniveau hebben een hogere sportdeelname dan mensen met een laag opleidingsniveau. Dit verschil wordt wat kleiner, maar blijft naar verwachting ook in de toekomst bestaan.

Het opleidingsniveau is de afgelopen jaren sterk gestegen. In de toekomst neemt het aandeel mensen met een hoog opleidingsniveau verder toe. Daardoor blijft de sportdeelname ook stijgen richting 2050.

Hoe stimuleer je sportdeelname?
Dit factsheet laat zien dat de sportdeelname niet vanzelf toeneemt. Dit beeld zal niet sterk veranderen door in de prognose andere zaken mee te nemen (zoals het aantal mensen met een beperking). De vraag is daarom hoe we de autonome groei van sportdeelname kunnen bevorderen.

In eerste instantie kan dit door het sportaanbod en de voorzieningen te optimaliseren. Maar op langere termijn zullen we niet-sporters op persoonlijk niveau moeten verleiden om meer te gaan bewegen. Verder onderzoek naar niet-sporters kan inzicht geven in wat er nodig is om ook deze groep in beweging te krijgen.

Bijlage 1

Ontwikkeling (lijn) en prognose (geëxtrapoleerde lijn met paarse bandbreedte) sportdeelname voor de vijftien combinaties van leeftijd en opleiding, 2001 tot 2050

(in procenten)

Bron: CBS Gezondheidsenquête 2001-2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Contact

Janne van der Heijden
j.vanderheijden@mulierinstituut.nl

Remko van den Dool
r.vandendool@mulierinstituut.nl

2025